

ЗВІТ**за результатами моніторингового візиту до місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на базі гуртожитку Хмельницького професійного ліцею електроніки**

30 листопада 2023

м. Хмельницький

Мета моніторингового візиту: відповідно до вимог статті 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» здійснено моніторинг додержання прав внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) на належні умови проживання у місці тимчасового проживання (далі – МТП/ заклад).

Склад моніторингової групи:

Шаповалов Олег Олександрович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Хмельницькій області.

Моніторинговий візит проводився у присутності:

посадової особи балансоутримувача (власника):

Салях Ганна Олександрівна – секретар.

Керівник МТП на момент моніторингового візиту був відсутній.

Назва об'єкта моніторингу, адреса, форма власності, керівництво установи, інша інформація:

Повна назва об'єкта моніторингу: Хмельницький професійний ліцей електроніки.

Повна адреса об'єкта моніторингу: вул. Тернопільська, 40, м. Хмельницький, Хмельницький район, Хмельницька область.

Форма власності: державна.

Балансоутримувач (власник): Міністерство освіти і науки України.

Ініційовано внесення об'єкту до переліку МТП, що формується Мінреінтеграції: не ініційовано.

Попередній моніторинговий візит не здійснювався.**Розташування**

МТП розміщено на 4 поверсі 9-поверхової будівлі учнівського гуртожитку.

Заклад розташовано в населеному пункті в безпосередній близькості до об'єктів соціальної інфраструктури: 10-15 хв пішої ходи до Амбулаторії загальної практики сімейної медицини, 10 хв до школи та 5 хв до дитячого садочку, аптеки, магазину та зупинки громадського транспорту.

Наповненість

Будівля МТП одночасно розміщує внутрішньо переміщених осіб та використовується за своїм функціональним призначенням (учнівський гуртожиток).

МТП розраховано на 62 місця, на момент візиту у закладі мешкає 60 ВПО: 10 чоловіків, 40 жінок, 10 дітей (4 хлопчика та 6 дівчат).

Серед ВПО 19 осіб літнього/пенсійного віку, 3 осіб з інвалідністю та 2 осіб з категорії маломобільних груп населення.

Облік мешканців МТП не ведеться відповідно до Додатку 4 до Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Функціонування закладу забезпечує 3 працівників МТП.

Вартість проживання, договір на проживання та правила проживання

Проживання для ВПО здійснюється на безоплатній основі. Видатки на комунальні послуги з ВПО не стягуються.

За інформацією керівництва МТП, заклад регулярно подає показники щодо компенсації видатків на комунальні послуги, натомість компенсація, згідно Постанови КМУ від 11.03.2022 р. № 261 «Про затвердження Порядку та умов надання компенсації місцевим бюджетам на оплату комунальних послуг, що надаються під час розміщення тимчасово переміщених осіб, у період воєнного стану» відбулася лише 1 раз.

В МТП не укладені типові договори, включаючи типові Правила проживання внутрішньо переміщених осіб у місцях тимчасового проживання, між керівником та мешканцями МТП.

Інженерні системи (тепло-, водо-, електро- постачання, вентиляція)

Будівля МТП облаштована функціонуючими інженерними системами, до яких належать системи електропостачання, опалення, вентиляції, водопостачання та водовідведення.

У закладі наявне централізоване опалення.

Водозабезпечення: холодна та питна вода подаються централізовано. Гаряча вода забезпечується централізовано щодня з 6:00 до 9:00 та з 18:00 до 23:00.

Електропостачання централізоване, безперебійне (не враховуючи планові і аварійні відключення). В закладі наявні альтернативні джерела енергії – 1 генератор.

В МТП наявна функціонуюча система управління відходами. Сміттєві баки доступні в радіусі 50 м від житлової зони.

Харчування

Мешканці готують їжу самостійно. Купують продукти харчування своїм коштом. Благодійні фонди та гуманітарні організації передають до МТП продуктові набори.

На 4 поверсі МТП облаштовано 2 окремих кухонних приміщення для приготування та прийому їжі, а також зберігання продуктів, які обладнані відповідним майном, що є доступними для всіх мешканців МТП, а саме:

2 стаціонарними газовими плитами для приготування їжі на 4 конфорки кожна, 2 мікрохвильовими печами та 4 холодильниками. Електричні чайники наявні в кожній кімнаті.

В кухні наявні мийка, столи, шафи та кухонний інвентар.

Санітарія та гігієна

В МТП наявні 2 душові кімнати – одна на 3-му поверсі (обладнана за кошти Міжнародної організації з міграції МОМ), друга в підвальному приміщенні закладу. В кожній душовій кімнаті наявні по 4 душові кабінки. Натомість, керівництво навчального закладу забороняє ВПО користуватися душовими на 3-му поверсі і віддало ці душові для студентів закладу. Адміністрація МТП обґрунтовує це тим, що таким чином відокремила ВПО і студентів, які проживають на 3-му поверсі.

Також в МТП наявні 12 вбиралень по 1 туалету кожна. Відповідно, один душ на 15-16 осіб та один туалет на 5-6 осіб. Санітарно-гігієнічні кімнати не розподілені за ознакою статі, але мають засувки/замки.

На момент моніторингу в МТП наявні 5 пральних машин та 1 сушильна машина, що не відповідає мінімальним вимогам (наявність 2-х пральних та 1 сушильної машини на 20 осіб). Окрім сушильної машини, в МТП визначено місце для сушки речей.

Температура в приміщеннях МТП відповідно до сезону підтримується місцевим підприємством ТКЄ. Однак мешканці скаржаться на холодні батареї і температуру нижче норми в окремих кімнатах.

Мешканці встановили графік чергування і своїми силами забезпечують прибирання та підтримку чистоти. Також прибирання та підтримку чистоти забезпечує і персонал закладу.

Протипожежна безпека, укриття

У МТП на момент моніторингу наявний план евакуації, вогнегасники, протипожежна сигналізація. Аптечка першої медичної допомоги знаходиться в чергового по гуртожитку.

МТП облаштоване найпростішим укриттям у вигляді підвального приміщення.

Укриття має Акт обстеження ДСНС. Місткість 150 осіб, що відповідає кількості ліжко-місць у МТП з урахуванням працівників.

Умови перебування, оснащення: наявні вогнегасник, стаціонарний с/вузол, запаси води, лавки, запасний вихід, примусова вентиляція, підведена проточна вода.

За потреби, мешканці користуються укриттям в учбовому корпусі освітнього закладу, яке розташовано на відстані біля 500 м і вміщує 180 осіб.

Укриття не доступне для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Безбар'єрність

В закладі наявний пандус, натомість відсутнє інше додаткове обладнання для осіб з інвалідністю.

МТП не облаштоване засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень МТП, включаючи місця загального користування та приміщення, у яких облаштовані ліжко-місця.

Умови в кімнатах

Ліжко-місця облаштовані в 24 окремих приміщеннях (житлових кімнатах). ВПО проживають в кімнатах розміром 11 та 17 кв. м в кількості від 2 до 4 осіб.

Особи, пов'язані між собою спільним побутом, сімейними (родинними) відносинами проживають в окремих кімнатах.

Особи, які не пов'язані між собою спільним побутом або сімейними (родинними) відносинами (одинаки), розміщені в окремих від сімейних осіб кімнатах. Не допускається розміщення в одній кімнаті осіб різної статі.

Вхід до приміщень, у яких облаштовано ліжко-місця, обладнаний замками/засувками на вхідних дверях.

В кожному приміщенні облаштовано не більше чотирьох ліжко-місць, що відповідає мінімальним вимогам.

Площа, виділена для одного ліжко-місця, використовується для облаштування спального місця, зберігання особистих речей та становить менше 6 кв. м.

Мешканцям надані в користування предмети для облаштування ліжко-місць, зокрема ліжко, постільні речі (матрац, подушки, ковдри, постільна білизна тощо).

Наявні меблі, в тому числі, для зберігання особистих речей. Однак їх не достатньо для задоволення потреб мешканців МТП.

В кімнатах встановлені металопластикові вікна, які пропускають холодне повітря через щілини. На підвіконнях присутня вологість і цвіль.

Дозвілля

В МТП облаштовані місця для дозвілля, з урахуванням потреб мешканців МТП, включаючи місце для проведення зборів, організації дозвілля, а також надання соціальних, адміністративних та публічних (електронних публічних) послуг.

Для цих цілей адміністрацією закладу визначені хол і дитячий простір.

Доступ до інформації та послуги

У приміщенні МТП наявний інформаційний стенд із зазначенням актуальної для мешканців інформації. В МТП встановлено механізм зворотного зв'язку з мешканцями та визначено порядок звернень і порядок розгляду звернень.

Мешканцям закладу надаються послуги, забезпечуються першочергові потреби, в тому числі міжнародними організаціями, зокрема:

Хмельницький осередок Благодійного фонду «РОКАДА» (за сприяння УВКБ ООН): взуття, одяг, встановлення балконних блоків;

Представництво ЮНІСЕФ в Україні: гарячі обіди, пральні машини;

Міжнародна організація з міграції МОМ: ремонт кухні, душових, сантехніка, ліжка, побутова хімія, постільна білизна;

Благодійна організація «Благодійний фонд «Карітас-Хмельницький УГКЦ» Української Греко-Католицької Церкви: продуктові набори;

Хмельницька обласна організація Товариства Червоного Хреста України: огляд лікарями 1 раз на 2 тижні, безкоштовні ліки;

Швейцарсько-український гуманітарний фонд MEDAIR: облаштування душових в підвалі, пандус, двері, аварійний вихід, дитячий простір, постільна білизна.

ВПО мають довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та отримують допомогу на проживання.

Мешканці МТП підписали декларації з місцевими лікарями та мають доступ до медичних послуг.

Освіта

2 дітей навчаються у місцевих навчальних закладах та 2 дітей навчається у місцевому дитячому садку, 1 дитина навчається дистанційно за місцем попереднього проживання.

В закладі відсутні окремі приміщення для самопідготовки та дистанційного навчання. Наявний якісний платний інтернет.

Працевлаштування

На сьогодні працевлаштовано 3 мешканців МТП.

Анонімні інтерв'ю під час візиту проведено з 4 особами.

Під час особистого спілкування з мешканцями МТП з числа ВПО, скарг, звернень чи пропозицій до Уповноваженого щодо порушення прав громадян не надходило.

В той же час мешканцями було порушено наступні питання:

- часте переселення з кімнати в кімнату;
- в окремих кімнатах з вікон, які знаходяться у закритому стані, задуває холодне повітря;
- не дотримується температурний режим у 402 кімнаті;
- ВПО з категорії маломобільних груп населення просять доступ до ліфта, або переселити їх на 1 поверх;
- недостатньо меблів в житлових кімнатах;
- потрібна постільна білизна на заміну зношеній;
- не вистачає холодильників;
- є дитячий куточок, але в ньому немає меблів;
- на 3 поверсі гуртожитку для ВПО коштом благодійних організацій було облаштовано душ на 4 кабінки. Однак адміністрація повністю обмежила доступ ВПО до нього і закрила на замок. Зараз душовою кімнатою користуються виключно студенти, що проживають в гуртожитку. Адміністрація МТП запропонувала ВПО користуватися душовою кімнатою у підвальному приміщенні гуртожитку. Мешканці МТП скаржаться, що це незручно, зокрема мокрим підніматися холодним сходовим маршем після душу на 4 поверх, до того ж це важко робити ВПО з числа маломобільних груп населення;
- в МТП наявні пральні машини, натомість ВПО обмежено доступ до їх використання шляхом запровадження прання лише відповідальною особою освітнього закладу, яка має доступ до пральних і сушильної машини, якому ВПО здають речі для прання;
- сушильна машина не працює;
- Штаб допомоги вимушеним переселенцям Хмельницької міської ради працює на видачу допомоги лише в робочі години і вимагає паспорт тих, на кого її отримують. Таким чином працюючі ВПО не мають можливості отримувати гуманітарну допомогу;
- ВПО не обізнані щодо наявних житлових фондів та не впевнені у можливості отримати тимчасове житло на території Хмельницької міської громади.

Правопросвітницькі заходи проведено для 20 осіб.

Проведено інформування мешканців МТП щодо діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також роз'яснено порядок та можливі шляхи звернення до Уповноваженого.

Також мешканцям було надано роз'яснення і консультації щодо правових питань, поінформовано щодо роботи Консультаційного центру в м. Хмельницькому.

З просвітницькою метою в місці загального доступу було розміщено відповідні інформаційні матеріали.

Загальні потреби МТП:

- забезпечення МТП побутовою хімією;
- забезпечення мешканців МТП холодильниками;
- забезпечення мешканців МТП стільцями, шафами, комодами і тумбочками для зберігання власних речей;

- забезпечення постільною білизною;
- облаштування дитячого куточку відповідними меблями;
- облаштування душової кімнати для ВПО вішалками для одягу, гумовими килимками та аксесуарами в душову кімнату;
- дотримання температурного режиму для ВПО, що проживають у 402 кімнаті;
- налаштування щільності вікон;
- забезпечення ВПО постійними місцями у визначених кімнатах;
- забезпечення ВПО з числа маломобільних груп населення доступу до ліфта, або переселення їх на 1 поверх;
- забезпечення можливістю користуватися душовою кімнатою, облаштованою для ВПО коштом благодійних організацій, яка розташована на 3-му поверсі.
- забезпечення ремонту сушильну машину, або придбати нову;
- забезпечення доступу ВПО до використання пральних і сушильної машин;
- забезпечення для працевлаштованих ВПО можливість отримати гуманітарну допомогу у Гуманітарному штабі Хмельницької міської ради у позаробочі години;
- надання роз'яснення ВПО щодо наявних житлових фондів та можливості стати на облік і строки та вірогідність отримання тимчасового житла на території Хмельницької міської громади.

Рекомендації Хмельницькій ОВА за результатами моніторингового візиту:

- забезпечити безбар'єрне пересування осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення приміщеннями МТП, а також безбар'єрний доступ та користування об'єктами санітарії та гігієни, або їх розумне пристосування;
- опрацювати, спільно з міжнародними та національними організаціями, питання щодо забезпечення мешканців МТП побутовою хімією; постільною білизною; холодильниками; стільцями, шафами, комодами і тумбочками для зберігання власних речей; вішалками для одягу, гумовими килимками та аксесуарами в душову кімнату; меблями для дитячого куточку;
- вжити заходів щодо надання закладу компенсації за спожиті комунальні послуги, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 р. № 261 «Про затвердження Порядку та умов надання компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) об'єктів державної, комунальної та приватної власності у період воєнного стану»;
- ініціювати внесення МТП до переліку місць тимчасового проживання області;
- вжити заходів щодо проведення інформаційно-просвітницької роботи серед ВПО щодо порядку постановки на облік громадян, що потребують надання житлового приміщення для тимчасового проживання з фонду житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, відповідно до Постанови КМУ №495 від 29.04.2022 р., надати роз'яснювальну інформацію щодо наявності житлового фонду для ВПО та перспективи отримання тимчасового житла;
- забезпечити можливість користуватися душовою кімнатою, облаштованою для ВПО коштом благодійних організацій, яка розташована на 3-му поверсі;
- опрацювати можливість переселення ВПО на 3-й поверх та перевстановлення обладнання та меблів/інвентаря з кухонних приміщень і дитячої кімнати 4-го поверху;
- забезпечити дотримання температурного режиму у кімнатах проживання ВПО;

- забезпечити налаштування щільності вікон у кімнатах проживання ВПО;
- відремонтувати сушильну машину коштами балансоутримувача, або придбати нову;
- опрацювати питання забезпечення доступу мешканців МТП до пральних машин з визначенням відповідальності/відповідального з числа ВПО щодо стану і збереження пральних машин.

**Регіональний координатор
взаємодії з громадськістю
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини
в Хмельницькій області**

Олег ШАПОВАЛОВ